

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 101/15

Luksemburg, 15 września 2015 r.

Wyrok w sprawie C-67/14
Jobcenter Berlin Neukölln / Nazifa, Sonita, Valentina i Valentino Alimanovic

Państwo członkowskie może wykluczyć z kręgu beneficjentów niektórych świadczeń z zakresu pomocy społecznej o charakterze nieskładkowym obywateli Unii, którzy przyjechali na terytorium tego państwa w celu poszukiwania pracy

Cudzoziemcy przyjeżdżający do Niemiec w celu uzyskania pomocy społecznej lub, których prawo pobytu jest uzasadnione jedynie poszukiwaniem pracy są wykluczeni z kręgu beneficjentów niemieckich świadczeń z zakresu podstawowego zabezpieczenia („Grundsicherung”)¹. W wyroku w sprawie Dano² Trybunał Sprawiedliwości stwierdził ostatecznie, że takie wykluczenie jest zgodne z prawem w przypadku obywateli państwa członkowskiego, którzy przyjeżdżają na terytorium innego państwa członkowskiego bez zamiaru znalezienia w tym państwie zatrudnienia.

W niniejszej sprawie Bundessozialgericht (federalny sąd ds. sporów z zakresu prawa socjalnego, Niemcy) zmierza do ustalenia, czy tego rodzaju wyłączenie jest zgodne z prawem również w odniesieniu do obywateli Unii, którzy przyjechali na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego by szukać w nim pracy i którzy już tam pracowali przez pewien czas, podczas gdy świadczenia owe są gwarantowane obywatelom tego przyjmującego państwa członkowskiego znajdującym się w tej samej sytuacji.

Pytanie to powstało w ramach sporu pomiędzy Jobcenter Berlin Neukölln a czterema obywatelami szwedzkimi: N. Alimanovic, urodzoną w Bośni i trojgiem jej dzieci, Sonitą, Valentiną i Valentiem, urodzonymi w Niemczech odpowiednio w latach 1994, 1998 i 1999. Rodzina Alimanovic opuściła Niemcy w roku 1999 udając się do Szwecji i powróciła do Niemiec w czerwcu 2010 r. Od czasu powrotu Nazifa Alimanovic i jej córka, Sonita podejmowały do maja 2011 r. kilkakrotnie zatrudnienie na czas określony lub okazjonalne przez okres nieprzekraczający roku. Od tego czasu nie podejmowały już działalności zawodowej. Następnie rodzinie Alimanovic przyznano świadczenia z zakresu podstawowego zabezpieczenia w okresie od dnia 1 grudnia 2011 r. do dnia 31 maja 2012 r., mianowicie, po pierwsze, Nazifie Alimanovic i jej córce Sonicie przyznano zasiłek na pokrycie kosztów utrzymania dla osób zdolnych do pracy, przebywających na bezrobociu od ponad roku („Arbeitslosengeld II”) a po drugie, jej dzieciom Valentinie i Valentinowi, zasiłek socjalny dla osób niezdolnych do pracy. W roku 2012, właściwy organ (Jobcenter Berlin Neukölln) ostatecznie zaprzestał wypłacania świadczeń, uznając że N. Alimanovic i jej córka są wyłączone z kręgu beneficjentów odnośnych świadczeń jako cudzoziemcy poszukujący zatrudnienia, których prawo pobytu uzasadnia jedynie poszukiwanie zatrudnienia. W konsekwencji organ ten wykluczył z kręgu beneficjentów odnośnych świadczeń również pozostałe dzieci.

Udzielając odpowiedzi na pytania sądu niemieckiego Trybunał Sprawiedliwości stwierdził w ogłoszonym dzisiaj wyroku, że fakt odmówienia obywatelom Unii, których prawo pobytu na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego jest uzasadnione wyłącznie poszukiwaniem zatrudnienia prawa do otrzymywania niektórych „specjalnych nieskładkowych świadczeń

¹ Świadczenia te mają na celu zapewnienie beneficjentom wystarczających środków do życia.

² Wyrok Trybunału z dnia 11 listopada 2014 r., Dano (sprawa [C-333/13](#)), zob. również [komunikat prasowy nr 146/14](#).

pieniężnych”³, stanowiących jednocześnie „świadczenie z zakresu pomocy społecznej”⁴, **nie jest sprzeczne z zasadą równości traktowania**⁵.

Trybunał stwierdził, że sporne świadczenia gwarantują środki na pokrycie kosztów utrzymania osobom, które nie są w stanie ponieść tego ciężaru i są one finansowane z wpływów z tytułu podatków, w oderwaniu od składek, nawet jeśli stanowią one element systemu, który przewiduje poza tym świadczenie mające na celu ułatwienie poszukiwania pracy. Trybunał podkreślił, że tak jak w sprawie Dano, świadczenia te należy uznać za „świadczenia z zakresu pomocy społecznej”.

W kwestii tej Trybunał przypomniał, że ubiegając się o przyznanie świadczeń z zakresu pomocy społecznej, takich jak rozpatrywane w tej sprawie, obywatel Unii może domagać się równego traktowania z obywatelami przyjmującego państwa członkowskiego tylko wtedy, jeśli jego pobyt na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego spełnia przesłanki określone w dyrektywie 2004/38⁶.

W przypadku osób poszukujących pracy, tak jak w rozpatrywanej sprawie, Trybunał stwierdził, że istnieją dwa sposoby uzyskania prawa pobytu:

Jeżeli obywatel Unii, któremu przysługiwało prawo pobytu jako pracownikowi pozostaje, **w sposób niezamierzony, bez pracy po okresie pracy krótszym niż rok i zarejestrował się jako bezrobotny** w odpowiednim urzędzie pracy, **to zachowuje on status pracownika najemnego przez okres 6 miesięcy**. W tym okresie może powoływać się na zasadę równego traktowania i jest uprawniony do otrzymywania świadczeń z zakresu pomocy społecznej.

Jeżeli obywatel Unii **dotychczas nie pracował** w przyjmującym państwie członkowskim lub jeżeli upłynął **okres 6 miesięcy**, osoba poszukująca pracy nie może zostać wydalona z tego państwa członkowskiego tak długo, jak może dostarczyć dowód, że kontynuuje poszukiwanie pracy i ma rzeczywistą szansę bycia zatrudnionym. W takim przypadku **przyjmujące państwo członkowskie może jednakże odmówić przyznania wszelkich świadczeń z zakresu pomocy społecznej**.

W końcu Trybunał przypomniał, że gdy państwo członkowskie zamierza wydać decyzję w sprawie wydalenia lub stwierdzić, że osoba ta stanowi w ramach swojego pobytu nieracjonalne obciążenie dla systemu pomocy społecznej w przyjmującym państwie członkowskim, musi ono wziąć pod uwagę indywidualną sytuację zainteresowanej osoby⁷. Trybunał podkreślił jednakże, że w sytuacji takiej jak ta w omawianej sprawie, tego rodzaju indywidualna ocena nie jest konieczna, ponieważ ustanowiony dyrektywą 2004/38 **stopniowy system utrzymywania statusu pracownika** (którego celem jest zabezpieczenie prawa pobytu i dostępu do świadczeń z zakresu pomocy społecznej) **sam uwzględnia** rozmaite czynniki charakteryzujące **indywidualną sytuację** wnioskodawcy świadczenia z zakresu pomocy społecznej. Trybunał wyjaśnił ponadto, że kwestia tego, czy przyznanie świadczeń z zakresu pomocy społecznej stanowi dla państwa członkowskiego „nieracjonalne obciążenie” podlega ocenie po zsumowaniu wszelkich przedstawionych mu indywidualnych wniosków.

³ Świadczenia te są zdefiniowane przez rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. L 166, s. 1 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 5, t. 5, s. 72; sprostowanie Dz.U. L 200, s. 1.), w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1244/2010 z dnia 9 grudnia 2010 r. (Dz.U. L 338, s. 35). W odniesieniu do Niemiec rozporządzenie wymienia m.in. świadczenia z zakresu podstawowego zabezpieczenia na pokrycie kosztów utrzymania dla osób zdolnych do pracy, przebywających na bezrobociu. Bundessozialgericht zakwalifikował sporne w tej sprawie świadczenia jako „specjalne nieskładkowe świadczenia pieniężne”.

⁴ W rozumieniu dyrektywy 2004/38.

⁵ Zasady te zostały ustanowione traktatami unijnymi i skonkretyzowane w art. 4 rozporządzenia nr 883/2004 oraz art. 24 dyrektywy 2004/38.

⁶ Dyrektywa 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniająca rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylająca dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (Dz.U. L 158, s. 77 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 5, t. 5, s. 46; sprostowania: Dz.U. L 229, s. 35; Dz.U. 2005, L 197, s. 34).

⁷ Wyrok Trybunału z dnia 19 września 2013 r., Brey (sprawa [C-140/12](#)).

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 22964106